

PROVERB SEMANTIC INTERPRETATION IN HEBREW	ENGLISH PROVERB	HEBREW PROVERB	PROVERB NUMBER
אין עשן בלי אש - לכל דבר יש סיבה, לכל תוצאה יש גורם	There is no smoke without some fire	אין עשן בלי אש	1
הוה זנב לאריות, ואל תהי ראש לשועלים - מוטב להיות אחרון בקבוצה של טובים ושל חכמים (וללמוד מהם), מאשר ראשון בין רעים או בין טיפשים	Better be the head of a dog than the tail of a lion	הוה זנב לאריות, ואל תהי ראש לשועלים	2
בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן - אל תהיה כפוי טובה ותגמול רעה לאדם שעשה לך טובה	Ungratefulness is the world's wages; Cast no stone into the well that gives you water!	בור ששתית ממנו מים אל תזרוק בו אבן	3
אוי לרשע ואוי לשכנו - על האדם להיות זהיר בבחירת מקום מגוריו, מפני ששכניו של הרשע סובלים מרשעותו. רע יהיה לאדם אשר יתחבר לרשעים	The real art of divination lies in the choice of neighbours, not of houses	אוי לרשע ואוי לשכנו	4
איזהו חכם? - הרואה את הנולד - החכם משתדל לצפות מראש מה יהיו תוצאות מעשיו. צריך להיות חכם, פקוח עיניים, מי שאינו עוצם את עיניו מלראות האמת	Who is wise? He that foresees coming events	איזהו חכם? - הרואה את הנולד	5
איזהו גיבור? - הכובש את יצרו - אדם בעל אופי חזק, היודע להתאפק ולשלוט ביצרו נחשב לגיבור. הגבורה האמיתית היא באיפוק ובשליטה עצמית	See all, say nothing, hold yourself content	איזהו גיבור? - הכובש את יצרו	6

<p>בור סוד שאינו מאבד טיפה - משל לאדם משכיל בעל זכרון פנומנלי שאינו שוכח דבר. מילולית: בור מים מסויד (הסיד אינו חדיר למים)</p>	<p>Who knows a lot, runs along the road; who knows little, sleeps on the oven</p>	<p>בור סוד שאינו מאבד טיפה</p>	<p>7</p>
<p>אל יתהלל חוגר כמפתח - לא כדאי לקפוץ למסקנות לפני שיש את כל הנתונים ביד. אין להתרברב בהישגים שטרם הושגו</p>	<p>Don't boast until you are finished</p>	<p>אל יתהלל חוגר כמפתח</p>	<p>8</p>
<p>אֶסְתֵּרָא פְּלִגְיָא קִישׁ קִישׁ קְרִיָא - אדם טיפש עושה רעש גדול. אדם המתפאר ומתגאה במעט שהוא יודע. דווקא כשהכד (הראש) ריק, קולו של המטבע הקטן (אֶמְרֵי פְּחוּתֵי הָעֶרֶךְ) של הדובר רעשני יותר</p>	<p>Large words will not stick in the throat</p>	<p>אֶסְתֵּרָא פְּלִגְיָא קִישׁ קִישׁ קְרִיָא</p>	<p>9</p>
<p>מאה מיתות ולא קינאה אחת - ביטוי בגנות הקנאה, הגורמת לאדם ייסורי נפש קשים</p>	<p>Envy is its own torturer</p>	<p>מאה מיתות ולא קינאה אחת</p>	<p>10</p>
<p>מרבה נכסים מרבה דאגה - נכסים רבים גורמים לדאגות רבות, ככול שיש יותר כסף יש יותר דאגות</p>	<p>Much coin, much care</p>	<p>מרבה נכסים מרבה דאגה</p>	<p>11</p>
<p>אם בארזים נפלה שלהבת מה יגידו אזובי הקיר, אם לכדה החכה את הלוייתן מה יעשו דגי ברקן ומי האפסיים - אזובי הקיר אלו שיחים הנשרפים בקלות, ולכן אם האש אחזה בעץ איתן כארז, בוודאי שאזובי הקיר לא יצליחו לשרוד אותה. אם המנהיגים סרזו מה נותר לצפות מהמון העם. מי אפסיים</p>	<p>If the cedars catch fire, what will happen to the moss on the wall? If the whale is hooked, what chance have the 'tiddlers'?</p>	<p>אם בארזים נפלה שלהבת מה יגידו אזובי הקיר, אם לכדה החכה את הלוייתן מה יעשו דגי ברקן ומי האפסיים</p>	<p>12</p>

<p>- כינוי לדברים רדודים וחסרי חשיבות</p>			
<p>כבד את אביך ואת אמך - מצווה האומרת לנהוג בכבוד כלפי ההורים. כבד את אלה שהולידו אותך מבוגרים ממך ונתנו לך הכל. אתה צריך להחזיר להם טובה וגם לכבד את המבוגרים ממך</p>	<p>He who heeds his parents kneads a whole troughful of bread for himself</p>	<p>כבד את אביך ואת אמך</p>	<p>13</p>
<p>עולם כמנהגו נוהג - הכול כרגיל, ללא שינויים ולא כל חידוש. נאמר לעיתים בפליאה או בתרעומת על מצב שבו היה צריך לחול שינוי בהתנהלות הציבורית</p>	<p>An ape is an ape, a varlet is varlet, though they be clad in silk and scarlet</p>	<p>עולם כמנהגו נוהג</p>	<p>14</p>
<p>ואהבת לרעך כמוך - בין אדם לחברו: כפי שאתה מעוניין שהבריות ינהגו עמך - כך נהג עמן. על אדם לאהוב את האחר כשם שהוא אוהב את עצמו, ומכאן עליו להתייחס לזולת באותו יחס שהיה רוצה לקבל</p>	<p>Hospitality asks for equal treatment in return</p>	<p>ואהבת לרעך כמוך</p>	<p>15</p>
<p>ארץ ישראל נקנית בייסורים - אין זו מליצה, ולא רק מאמר בחז"ל, זוהי מציאות המלווה אותנו כבר מאה ועשרים שנה. היו מדי פעם הפוגות אשר לפעמים יצרו אשליה שהכול בסדר אך מי שעיניו בראשו יודע שגם בשעה שיש שקט זמני, אסור לטעות בו.</p>	<p>Where the red goat was lying, the grass does not grow for forty years</p>	<p>ארץ ישראל נקנית בייסורים</p>	<p>16</p>

<p>בטלה מביאה לידי שעמום, שעמום מביא לידי חטא - חברה שאינן לה תעסוקה מדרדת לדברים שאינם ראויים לחברה מתוקנת</p>	<p>Sloth is the root of all evil</p>	<p>בטלה מביאה לידי שעמום, שעמום מביא לידי חטא</p>	<p>17</p>
<p>דברי חכמים בנחת נשמעים - מילים, דיבורו של האדם וחשיבותו: החכמים משמיעים את דבריהם בנחת, מפני שאין דרכם להשמיעם בקולי קולות, וכך הם מתקבלים בהבנה על ידי המאזינים</p>	<p>A word to the wise is sufficient</p>	<p>דברי חכמים בנחת נשמעים</p>	<p>18</p>
<p>איזהו מכובד? - המכבד את הבריות - כבוד: מיהו אדם מכובד? - אדם שמכבד בני אדם אחרים. כבודו של האדם מוקרן אליו מבחוץ מן החברה הסובבת אותו</p>	<p>Honours to the deserving</p>	<p>איזהו מכובד? - המכבד את הבריות</p>	<p>19</p>
<p>טובים השנים מן האחד - בין אדם לחברו: מומלץ לא להיות לבד בהתלבטות ובעשייה. שניים עוזרים זה לזה ונתרמים זה מזה. כל פעולה בשיתוף, טובה מפעולה בבודד</p>	<p>Two heads are better than one</p>	<p>טובים השנים מן האחד</p>	<p>20</p>
<p>בעל המאה הוא בעל הדעה - בעל הממון (ולא עני), הוא זה המשפיע. המונח "מעשה", שמקורה ארמי, מתייחס בדרך כלל למידות קטנות. המונח "מאה" מבטא בדרך כלל ערכים גדולים. מתקבל אפוא על הדעת שהביטוי "בעל המאה הוא בעל הדעה" הוא הפתגם ה"נכון", מבחינת ההיגיון הפנימי של</p>	<p>He who pays the piper calls the tune ; He who has money is powerful.</p>	<p>בעל המאה הוא בעל הדעה</p>	<p>21</p>

השפה.			
אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי - היסוס וכניעה: האדם עתיד לסבול מכל בחירה שיעשה. מצב של דילמה שבה מתלבט האדם בין הרהורי לבו לבין השכל וההיגיון. היוצר הוא האלוהים. אם אחטא, אוי לי מאלוהי, ואם לא אחטא, אוי לי מיצר הרע שימשיך לענות אותי - כך או כך אוי לי.	Where can a man flee from his given days	אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי	22
סייג לחוכמה שתיקה - מילים, דיבורו של האדם וחשיבותו: עדיף לא לדבר יותר מדי אם אתה לא יודע ממש על מה אתה מדבר. השתיקה משמשת גדר ומשמר לחוכמה	A fence to wisdom is silence.	סייג לחוכמה - שתיקה	23
לא הביישן למד, ולא הקפדן מלמד - מורים תלמידים: ביישנות פוגעת בקישורי הלמידה וקפדנות בכושר הלמידה. המתבייש לשאול שמא ילעגו עליו, יישאר תמיד בספקותיו, לא ילמד ולא יתקדם. הקפדן שלא ילמד בדרכי נועם, לא יצליח ללמד	A bashful person will not learn; an impatient person should not teach.	לא הביישן למד, ולא הקפדן מלמד	24
לא לעולם חוסן - הזמן בחיינו: גדולה, הצלחה, כוח ועושר אינם עומדים לעולם. גדולה עלולה להשתנות. היא אינה קימת לצח. גלגל חוזר בעולם. אף אחד לא חסין מהכל, אף אחד לא תמיד בריא	All good things come to an end ; No one knows what the morrow will bring	לא לעולם חוסן	25

<p>אין תוכו כברו - צביעות: נאמר על אדם שפנימיותו אינה כחיצוניותו. אדם שלא אומר את מה שהוא חושב ולהיפך. אָתָּד בְּפֶה וְאָתָּד בְּלֵב. אָדָם שֶׁמִצְטַיִן בְּחֶסֶר פְּנוּת [אֵינוֹ כֵּן, אֵינָהּ פְּנֵה]. אין הִפָּה מביע אֵת אֲשֶׁר נִמְצָא בְּלֵב. בארמית: בר = חוץ</p>	<p>No one believes the words of a liar.</p>	<p>אין תוכו כברו</p>	<p>26</p>
<p>טל קורה מבין עיניך - גאוה ויהירות : נאמר על אדם, המוכיח את חברו על חולשות ופגמים קטנים ביותר, בשעה שפגמיו קשים וגדולים. תקן את מעשיך לפני שאתה מטיף מוסר, ולא זו בלבד, אלא אתה אשם בדברים גרועים מאלה שאתה מאשים אחרים</p>	<p>Take the beam from between your eyes.</p>	<p>טל קורה מבין עיניך</p>	<p>27</p>
<p>אישה נאה דירה נאה וכלים נאים מרחיבים דעתו של אדם - גברים-נשים: שלושה דברים הגורמים הנאה וקורת רוח. אישה נעימת הליכות ומטופחת ודברים אסתטיים ויפים הם מקור נחת רוח לאדם. האושר בבית ובמשפחה - הוא החשוב ביותר לאדם. ליופי יש תפקיד בבניית העולם, כי כך בראו האל - לכל כוח ולכל תכונה יש תפקיד מהותי חיובי - ההנחה הבסיסית ביחס לדרכו של הקב"ה בבריאת העולם. דבר נוסף קשור לטבע האדם - הרחבת הנפש הנובעת מהמפגש עם הטוב והיפה היא חוויה שאין אדם שאינו חש בה, ועל כן לא ניתן</p>	<p>A pleasant home, a pleasant wife and pleasant furnishing expand a man's mind</p>	<p>אישה נאה דירה נאה וכלים נאים מרחיבים דעתו של אדם</p>	<p>28</p>

<p>להכחישה. ויש אומרים : "אישה נאה" היינו השכינה הקדושה, דירה נאה - הלב וכלים נאים - אברי הגוף. בזמן שהאדם מקבל על עצמו את בחינת אמונה בבחינת הטהרה, בין במוחו ובין בליבו, אז הוא זוכה לאישה נאה, היינו שהשכינה הקדושה מתגלית אליו בבחינת חן ויופי, וזה מרחיב את דעתו של אדם</p>			
<p>ברב חובלים תטבענה הספינות - מנהיגות - דבר שרבים מטפלים בו - אין בו ברכה. הרבה אנשים, הרבה דעות ולכן שום דבר לא יצליח</p>	<p>There is no accord where every man would be a lord ; Too many cooks spoil the broth</p>	<p>ברב חובלים תטבענה הספינות</p>	<p>29</p>
<p>במקום שאין אנשים השתדל להיות איש - מנהיגות - יש מצבים בהם על האדם להנהיג ולהוביל, כי נוצר מצב שדורש ממנו שיתוף פעולה מסוג זה, כְּמַצֵּב בּו נְדָרְשׁ מְנַהֵיג זְמַנִּי אֶל תְּלֶשֶׁב בְּחֻבּוֹק יָדָיִם. או, אדם כאשר הוא לבד יתרגל להתנהג בצורה מכובדת</p>	<p>Where there are no men strive to be a man.</p>	<p>במקום שאין אנשים השתדל להיות איש</p>	<p>30</p>
<p>המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים - השבת גמול, נקמה: מי שמעליב את חברו ומזלזל בו ברבים כאילו רצה אותו. הצורך בשמירת כבוד הזולת</p>	<p>Who shames his friend in public is as one who sheds blood.</p>	<p>המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים</p>	<p>31</p>
<p>המלבין פני חברו ברבים, אין לו חלק בעולם הבא - השבת גמול, נקמה: המבייש את חברו אינו זוכה למנוחה בעולם הבא.</p>	<p>Who shames his friend in public has no share in the world to come</p>	<p>המלבין פני חברו ברבים - אין לו חלק בעולם הבא</p>	<p>32</p>

<p>הפגיעה בזולת היא מעשה חמור מאוד</p>			
<p>נפש בריאה בגוף בריא - השמירה על בריאות הגוף היא תנאי הכרחי לשמירה על בריאות הגוף. כדי לחיות חיים שמחים ומאושרים, אין זה מספיק לטפח את האישיות וההשכלה, צריך גם לעסוק בפעילות גופנית ולשמור על תזונה נכונה, כי נפש בריאה - בגוף בריא! זהו תיאור קצר אך מלא של אושר בעולם זה</p>	<p>A healthy soul in a healthy body.</p>	<p>נפש בריאה בגוף בריא</p>	<p>33</p>
<p>כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קים עולם מלא - טוב לב, רחמנות, עזרה: ביטוי המתייחס לערכם הרב של חיי אדם. חשיבותם ובשמירתם. מצווה גדולה היא לדאוג לאחר</p>	<p>He who helps the poor lends to the lord ; Whoever saves one is as though he saved a universe</p>	<p>כל המקיים נפש אחת מישראל, כאילו קים עולם מלא</p>	<p>34</p>
<p>שלח לחמך על פני המים, כי ברבות הימים תמצאנו - טוב לב, רחמנות, עזרה: עשה חסד עם זולתך, גלה נדיבות, כי יבוא יום וישולם לך כגמולך. השקעה טווח ארוך. פֶּעַל לְפִי מְצַפּוּנָה, גם כְּאִשֶּׁר אֵינְךָ רוֹאֶה סְפוּי לְהִפִּיק תוֹעֵלָת מִיָּדִית, כִּי כְעֵתִיד הִרְחֹק תִּבּוֹא עַל שְׂכָרְךָ</p>	<p>He who gives his only one God will reward twice ; Cast your bread upon the waters, for you will find it after many days!</p>	<p>שלח לחמך על פני המים, כי ברבות הימים תמצאנו</p>	<p>35</p>

<p>טוב שם משמן טוב - שמו הטוב של האדם חשוב יותר מנכסים ומעושר. שם טוב – מוניטין; התדמית החיובית שיש לאדם בעיני הבריות (כאזרח שומר חוק, נאמן, ישר וכו'). כלומר – דברים יקרים, עושר, חשובים פחות משמו הטוב של אדם</p>	<p>A good name is better than riches</p>	<p>טוב שם משמן טוב</p>	<p>36</p>
<p>מים גנובים ימתקו - האדם נוטה לחבב הישגים שהשיג בצורה לא חוקית. דָּבָר שֶׁמְשִׁיגִים בְּאִסּוּר נָעִים יוֹתֵר מִדָּבָר הַנֶּחֱטָן בְּרִשּׁוּת. יצר הכסילות גורם לאדם להרגיש, שדווקא מעשים אסורים יביאו לו הנאה גדולה יותר ממעשים מותרים</p>	<p>Stolen fruit tastes sweet ; Stolen water is sweet</p>	<p>מים גנובים ימתקו</p>	<p>37</p>
<p>אדם לאדם זאב - בין אדם לחברו: אדם מתנהג לאדם אחר כזאב מטבעו, אדם חשדן כלפי רעהו ושואף לפגוע בו</p>	<p>man is a wolf to his fellow man</p>	<p>אדם לאדם זאב</p>	<p>38</p>
<p>אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו - יש לבחון את הדברים לפי מהותם ופנימיותם ולא לפי צורתם החיצונית. אחרת למשל, אדם יכול להסיק מסקנות לא נכונות על אדם אחר</p>	<p>Don't judge a book by its cover ; Look not on the jar but on its contents</p>	<p>אל תסתכל בקנקן אלא במה שיש בו</p>	<p>39</p>

<p>יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים - הצלחה: זכה בבת אחת להצלחה רבה. לעתים די במעשה טוב אחד של אדם כדי להבטיח לו מעמד נצחי. אדם צדיק השקיע כול חייו להגיע לעולם הבא, אדם לא צדיק עשה לפני מותו מעשה צדיק אחד, גם מגיע לעולם הבא, אף על פי שהשקיע רגע אחד ולא כל חייו</p>	<p>One may acquire eternity in a single hour, another may acquire it after many years!</p>	<p>יש קונה עולמו בשעה אחת ויש קונה עולמו בכמה שנים</p>	<p>40</p>
<p>מְאִיגְרָא רְמָא לְבִירָא עֲמִיקָתָא - כישלון, מצוקה: לשון משל לנפילתו של אדם משיא ההצלחה עד לעמקי השפל. ארמית - מגג גבוה לבור עמוק. ביטוי המציין שינוי פתאומי ממצב טוב למצב רע, כגודל עלייתו כן עומק נפילתו</p>	<p>Hasty climbers have sudden falls ; From high roof to deep pit</p>	<p>מְאִיגְרָא רְמָא לְבִירָא עֲמִיקָתָא</p>	<p>41</p>
<p>לך אל הנמלה עצל, ראה דרכיה וחכם - חריצות: פתגם המשבח את חריצות הנמלה וממליץ ללמוד ממנה. אדם עצלן צריך ללמוד חריצות כשהנמלה היא משל לחריצות</p>	<p>Go to the ant, O sluggard ; consider her ways, and be wise!</p>	<p>לך אל הנמלה עצל, ראה דרכיה וחכם</p>	<p>42</p>
<p>מלה בסלע משתוקא בתרין - מילים, דיבורו של האדם וחשיבותו: השתיקה עדיפה על הדיבור. אם מילה שווה סלע, הרי מחירה של השתיקה כפול. סלע=מטבע מתקופת המשנה והתלמוד, תרין=שתיים.</p>	<p>If speech is silvern, silence is golden</p>	<p>מלה בסלע משתוקא בתרין</p>	<p>43</p>

<p>אל תִּדְיִן אֶת חֵבְרֵךְ עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמִקוֹמוֹ - לא ראוי לשפוט אדם שלא עמד במבחן, אם השופט לא עמד במבחן דומה. אל תדון את חברך לכף חובה, לפני שתבוא אתה עצמך לידי ניסיון דומה</p>	<p>Condemn not your fellow man until you stand in his place</p>	<p>אל תִּדְיִן אֶת חֵבְרֵךְ עַד שֶׁתִּגִּיעַ לְמִקוֹמוֹ</p>	<p>44</p>
<p>כל ישראל ערבים זה לזה - יש "ערבות הדדית" בין כל בני ישראל; כל אחד מחויב לשלום רעהו. כל יהודי התחייב לשלם על חובותיו, כלומר, חטאיו, של חברו. מכאן נגזרת המסקנה שיש לכל אחד אחריות על קיום המצוות של זולתו, ואדם אחד עלול אף להענש בידי שמיים על חטאי חברו. כיום - כל יהודי אחראי על שלומו ורווחתו של חברו</p>	<p>One for all, all for one ; Help and you will be helped</p>	<p>כל ישראל ערבים זה לזה</p>	<p>45</p>
<p>התפוח אינו נופל רחוק מהעץ - יחסי הורים ילדים: הבנים דומים להוריהם, מעשי הילדים הם כמעשי הוריהם. ילד דומה להוריו במראה, בכישורים או בהתנהגות</p>	<p>the apple doesn't fall far from the tree</p>	<p>התפוח אינו נופל רחוק מהעץ</p>	<p>46</p>
<p>מים שאל - חלב נתנה - נדיבות גדולה, מעניקים בנדיבות יותר מן המבוקש מהם. הפרזה בנכונות לסייע. אלטרואיזם</p>	<p>He asked for water - she gave him milk.</p>	<p>מים שאל - חלב נתנה</p>	<p>47</p>

<p>החכם עיניו בראשו - חוכמה, בינה, פקחות: החכם צופה אל העתיד ורואה מעבר להתרחשויות המיידיות. אדם נבון אשר עיניו פקוחות ורואות נכונה את אשר לפניו</p>	<p>The eyes of a wise man are in is head, but the fool walks in darkness</p>	<p>החכם עיניו בראשו והכסיל בחשך הולך</p>	<p>48</p>
<p>גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה - גזירה (תקנה, חוק, מס וכד') שהציבור לא יכול לקיים. הגזירה היא לשווא מכיוון שהציבור לא יוכל לעמוד בה</p>	<p>A decree which the community can not withstand</p>	<p>גזירה שאין הציבור יכול לעמוד בה</p>	<p>49</p>
<p>הסנדלר הולך יחף - אדם בעל מומחיות בתחום מסוים, שאינו מממש את מומחיותו כלפי עצמו. לא משקיע בעצמו את הזמן לעסוק בדבר לשם עצמו</p>	<p>The cobbler's children go barefoot ; Who goes more bare than the shoemaker's wife and the smith's mare</p>	<p>הסנדלר הולך יחף</p>	<p>50</p>
<p>הלנצה תאכל חרב - שאלה רטורית על המלחמה: האם המלחמה תימשך לנצח? היימשך שפך דם לעולם? נאמר מתוך יאוש או מתוך תקוה בפרוץ מלחמה או התנגשויות דמים או נוכח התמשכותן</p>	<p>Shall the sword devour for ever?</p>	<p>הלנצה תאכל חרב</p>	<p>51</p>
<p>לא על הלהם לבדו יחיה האדם - האדם אינו יכול להסתפק בצרכים חומריים בלבד, אלא הוא זקוק גם לצרכים רוחניים, נפשיים ותרבותיים. הביטוי מתאים גם לתיאוריות פסיכולוגיות מודרניות (כגון פירמידת הצרכים של מסלאו). הפירוש במקור - האדם חי לפי רצון האל: לַמֵּעַן הוֹדִיעָךָ כִּי</p>	<p>Man das not live by bread alone</p>	<p>לא על הלהם לבדו יחיה האדם</p>	<p>52</p>

<p>לא על-הִלָּקֶם לְבַדּוֹ יִתְקַהּ הָאָדָם--כִּי עַל- כָּל-מוֹצֵא פִי-ה' יִתְקַהּ הָאָדָם</p>			
<p>על שלושה דברים העולם עומד על התורה על העבודה ועל גמילות חסידים - על שלושה דברים העולם עומד, על התורה- הצד הרוחני היותר תאורטי, על העבודה- הצד הגשמי היותר מעשי (כך לפי הפירושים השונים לעבודה -עבודת קורבנות, תפילה, או עבודה ממש, עבודת כפיים), ועל גמילות החסידים - הרגל השלישית היא החיבור בין התורה למעשה, לימוד התורה ועשיית העבודה ושילובם יחד, יוצר גמילות חסידים. התורה בצד אחד והעבודה בצד שני והגמילות החסידים שהיא מימוש התורה באמצע מאזנת את העולם</p>	<p>The world is sustained by three things: by the Law, by the [Temple-]service and by deeds of loving-kindness.</p>	<p>על שלושה דברים העולם עומד על התורה על העבודה ועל גמילות חסידים</p>	<p>53</p>
<p>יותר ממה שהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להיניק - מורים- תלמידים: תחושת הנתינה חזקה יותר מרצון הקבלה. הרצון לתת חזק יותר מהצורך לקבל. זהו מצב לא שגרתי ולעתים גם לא תקין.</p>	<p>More than the calf wishes to suck does the cow desire to suckle.</p>	<p>יותר ממה שהעגל רוצה לינוק הפרה רוצה להיניק</p>	<p>54</p>

<p>מרוב עצים אין רואים את היער - מֵרַב טְפוּל בְּפֶרֶטִים וּבְפֶרְטֵי פֶרְטִים מְטַשְׁטֵשׁ הָעֵינָן בְּקִלְלוֹתָו. מתעסקים בטפל ושוכחים את העיקר.</p>	<p>You cannot see the forest for the trees</p>	<p>מרוב עצים אין רואים את היער</p>	<p>55</p>
<p>גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מירא שמים - הסלידה מפני הבטלנות. משתקפת כאן עמדת חז"ל ביחס לחשיבות ההתפרנסות מיגיע כפיים. אם רוצים אנו שיהיה לנו טוב גם בעולם הזה, אין לנו מנוס אלא להנות מיגיע כפינו</p>	<p>He who lives from the labour [of his hands] is greater than one who fears heaven.</p>	<p>גדול הנהנה מיגיע כפיו יותר מירא שמים</p>	<p>56</p>
<p>אכול ושתה כי מחר נמות - ישעיהו: הביטוי משמש כביקורת על בני ישראל ועל חוסר התכלית בחיים ללא אמונה. פרוש נוסף: המלצה להפיק את המירב מן היום הנוכחי, ולנצל את ההזדמנויות כעת ולא לדחות זאת למועד מאוחר יותר.</p>	<p>Let us eat and drink, for tomorrow we die</p>	<p>אכול ושתה כי מחר נמות</p>	<p>57</p>
<p>אין דבר העומד בפני הרצון - אם אדם רוצה דבר עד מאוד ומתמיד ברצונו לכל אורך הדרך, בסופו של דבר הוא ישיג את מבוקשו. אדם יתקדם בחיים רק אם יקדיש את מידת האומץ הראויה.</p>	<p>Where there is a will, there is a way ; He who wants also gets</p>	<p>אין דבר העומד בפני הרצון</p>	<p>58</p>
<p>פתי מאמין לכל דבר - אדם המאמין לכל דבר שהוא שומע. בני אדם עשויים ללכת שולל ולהאמין לדברי הבל. אדם המאמין בשטות גמורה בעוד שכול הסובבים אותו עמדו על טיבה מיד. טיפש</p>	<p>A simple man believes everything</p>	<p>פתי מאמין לכל דבר</p>	<p>59</p>

מאמין לכל דבר, יש להבחין בין דברי אמת לשקר			
יודע צדיק נפש בהמתו - תיאור הומוריסטי של אדם המכיר את צפונות לבו של רעהו. הצדיק מודע לתחושות בהמת העבודה שלו ואינו מתאכזר אליה. כלומר מחשבותיו או כוונותיו של פלוני מחוורות לו היטב. ו פרוש נוסף: צדיק מכיר בחסרונות ובתכונות הרעות שלו.	The righteous knoweth the life of his beast	יודע צדיק נפש בהמתו	60
מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת - מי שעמל מבעוד מועד יישא פרי בעמלו. במקור - משל למי שמקיים מצוות בעולם הזה ויזכה בזכות זאת לעולם הבא	Who would have a hare for breakfast must hunt overnight	מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת	61
יגעת ומצאת תאמין - הצלחה: מי שמתאמץ מאוד סופו להצליח. טרחתי בדבר והצלחתי להשיגו	Seek and you shall find ; Diligence is the mother of good fortune	יגעת ומצאת תאמין	62
קנאת סופרים תרבה חכמה - הרצון להגיע לדרגת החכמה של האחר משמש דחיפה להתקדמות. תחרות בין אנשי רוח יכולה לתרום ליצירה.	The envy of authors, one of another, makes for more wisdom	קנאת סופרים תרבה חכמה	63
כל המוסיף גורע - אין להוסיף על הקיים משום שכל תוספת רק תפחית מערכו. הוספה אינה מועילה אלא גורמת נזק.	leave well enough alone ; Every extremity is a vice	כל המוסיף גורע	64

<p>כל הפוסל, במומו פוסל - מי שפוסל את חברו ומבקר אותו, עושה זאת מתוך פגם שלו, אותו הוא משליך על חברו. מי שמרבה לפסול אחרים על מום מסוים (ללא הצדקה) כנראה סובל ממום זה בעצמו. תהליך המוכר בפסיכולוגיה בשם "השלכה".</p>	<p>The eye that sees all things sees not itself</p>	<p>כל הפוסל - במומו פוסל</p>	<p>65</p>
<p>נתן הקדוש - ברוך הוא בינה יתירה באישה מבאיש - תכלית הבינה והמחשבה שלא תישאר בראש בלבד, אלא שתרד ללב - לרגש ולהחלטות האדם, ותהא המשפיעה הבלעדית על מעשיו. בתחום הבינה החברתית האישה עדיפה. לפי היהדות הבת נעשית נבונה שנה לפני הבן (גיל 12) ומשום כך נחשבת מאז כמי ששיקול דעתה כשל בגרת. עמדת התורה היא כי לא רק שהאישה אינה פחותה מהאיש, היא אף נעלית ממנו.</p>	<p>The Lord gave more wit to women than to men.</p>	<p>נתן הקדוש - ברוך הוא בינה יתירה באישה מבאיש</p>	<p>66</p>
<p>דינא דמלכותא, דינא - מושג הלכתי בתחום המשפט העברי שתרגומו מהשפה הארמית הוא: "דין המלכות - דין". משמעותו של דין זה היא שבצד הצו ההלכתי היהודי המקובל, קיים תוקף הלכתי גם לדין המקום והמדינה, ולצו שליטיה, ובתנאי שהוא אינו סותר דיני תורה מפורשים. הלכה זו הינה יוצאת דופן,</p>	<p>The law of the land prevails.</p>	<p>דינא דמלכותא - דינא</p>	<p>67</p>

<p>מכיוון שהיא נתנת תוקף חוקי למשפט זר, שמקורו איננו יהודי. לדעת רוב הפוסקים, המעלים מס או המבריח את המכס עובר באיסור תורה</p>			
<p>מי שנכווה ברותחין נזהר בצוננין - נסיון כושל בעבר מביא לנקיטת זהירות רבה גם בסיטואציות פשוטות</p>	<p>Once bitten, twice shy.</p>	<p>מי שנכווה ברותחין נזהר בצוננין</p>	<p>68</p>
<p>כל הנותן דברי תורה על לבו, מבטלין ממנו הרהורי חרב, הרהורי רעב, הרהורי שטות, הרהורי זנות, הרהורי יצר הרע - אדם הלומד תורה ומקבל אותה לא ילך לפשע, סמים וזנות</p>	<p>Whoever places the words of the Law on his heart - is saved from thoughts of war, thoughts of hunger, thoughts of foolishness, lascivious thoughts and evil thoughts.</p>	<p>כל הנותן דברי תורה על לבו - מבטלין ממנו הרהורי חרב, הרהורי רעב, הרהורי שטות, הרהורי זנות, הרהורי יצר הרע.</p>	<p>69</p>
<p>אין שמחה כהתרת הספקות - אדם הנמצא במתח של ספק אזי האישיות שלו עצובה, קמולה, נובלת. רגע שהותר לו הספק והעיניין ברור לו והוא יודע מה המטרה ומה הוא צריך לעשות זה ממש מחיה אותו והוא שמח, פורח, וזה שיא של שמחה. מבחינת העוצמה שלה</p>	<p>A soft answer turns away wrath</p>	<p>אין שמחה כהתרת הספקות</p>	<p>70</p>
<p>אין הבור מתמלא מחולייתו - בין אדם להברו: כל אדם זקוק לעזרה זו או אחרת. הבור זקוק למים כדי להתמלא, מפני שאין ביכולתו להתמלא מעצמו. אנשים אינם יכולים להתפרנס זה מזה ללא מקורות מחיה אחרים. המשק אינו יכול להתקיים ממקורות עצמיים בלבד (יש צורך ביבוא ויצוא)</p>	<p>one man is no name</p>	<p>אין הבור מתמלא מחולייתו</p>	<p>71</p>

<p>כל הדרכים מובילות לרומא - כל מה שתעשה בסופו של דבר יוביל לאותה התוצאה. (omnes Romam viae ducunt) – למרות הדרכים השונות, יש יעד משותף לכולנו; העיקר הוא המטרה המשותפת</p>	<p>All roads lead to Rome</p>	<p>כל הדרכים מובילות לרומא</p>	<p>72</p>
<p>אם מילה שווה כסף, שתיקה שווה זהב - אותיות של המילה "כסף" הולכות ועולות - "כ" - 20, "ס" - 60, "ף" - 80, ואילו האותיות של המילה "זהב" הולכות ויורדות - "ז" - 7, "ה" - 5, "ב" - 2. לרמז שכאשר האדם מדבר ואומר מילה לחברו, וחברו עונה לו במילה, ושוב מילה ועוד מילה - הכעס עולה והמהלוקת גדלת, אך אם האדם שותק לחברו ומבליג ומוותר - זה הולך ויורד עד שזה דועך. אמר רבי נחמן מברסלב: כאשר האדם נולד הוא לומד לדבר וכאשר הוא מזדקן הוא לומד לשתוק וזוהי הבעיה של האדם שהוא לומד לדבר לפני שהוא יודע לשתוק!! ולכן, כדאי שהאדם ירגיל את עצמו במידת השתיקה ויקשיב וילמד מאנשים גדולים ממנו.</p>	<p>If speech is silver, silence is golden</p>	<p>אם מילה שווה כסף - שתיקה שווה זהב</p>	<p>73</p>
<p>ידע הוא כוח - הידע שברשות האדם מאפשר לו להתמודד באופן טוב יותר על מנת להגשים את מטרותיו</p>	<p>Knowledge is power</p>	<p>ידע הוא כוח</p>	<p>74</p>

<p>הכה בברזל בעודו חם - ניצל את ההזדמנות, את שעת הכושר; השפיע כשהדברים עדיין טריים. טפל בעניין לפני שיהיה מאוחר מדי, נצל את העיתוי המתאים. צרף מחשבה למעשה.</p>	<p>Strike while the iron is hot</p>	<p>הכה בברזל בעודו חם</p>	<p>75</p>
<p>הדג מסריח מהראש - הדג מייצג מערכת שלטונית, השחיתות מתחילה מלמעלה, והמנהיגים גורמים לשחיתות אצל הכפופים להם. במקור מדובר בשחיתות פוליטית.</p>	<p>The fish always stinks from the head downwards ; A fish begins first to smell at the head</p>	<p>הדג מסריח מהראש</p>	<p>76</p>
<p>אלוהים נתן ואלוהים לקח - יש לברך את האל על הטוב ועל הרע. כאשר מאבדים דבר יקר אין לטעון כנגד האל, כי האל הוא שנתן אותו מלכתחילה.</p>	<p>God gives, God takes</p>	<p>אלוהים נתן ואלוהים לקח</p>	<p>77</p>
<p>הצחוק יפה לבריאות - צחוק יכול להיות ביטוי לתחושת עונג ולרגשות חיוביים כמו שמחה ואושר. הצחוק נתפס גם כמשדר בריאות טובה הן נפשית והן פיזית. מדענים טוענים שהצחוק יפה לבריאות ומשתתף בתהליך הריפוי אצל חולים</p>	<p>Laughing helps you live longer</p>	<p>הצחוק יפה לבריאות</p>	<p>78</p>
<p>טוב ציפור אחת ביד משתים על העץ - טוב משהו מציאותי, ולו קטן, המצוי בידנו, מחלומות על זכייה גדולה. עדיף המעט הממשי על המרובה הספקולטיבי</p>	<p>A bird in the hand is worth two in the bush</p>	<p>טוב ציפור אחת ביד משתים על העץ</p>	<p>79</p>

<p>עין תחת עין, שן תחת שן - השבת גמול מידה כנגד מידה, ייעשה לו כפי שעשה</p>	<p>Eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot</p>	<p>עין תחת עין, שן תחת שן</p>	<p>80</p>
<p>זאב בעור של כבש - כינוי לאדם אכזר המעמיד פני צדיק. רשע המעמיד פני תם, צבוע, מתחסד</p>	<p>A wolf in sheep's clothing</p>	<p>זאב בעור של כבש</p>	<p>81</p>
<p>לא כול הנוצץ זהב - החיצוניות עשויה להטעות. דברים הנראים טובים ויפים בתחילה עלולים להתברר כבעלי תכונות אחרות לחלוטין.</p>	<p>All that glitters is not gold</p>	<p>לא כול הנוצץ זהב</p>	<p>82</p>
<p>סוף טוב הכול טוב - אמרה אופטימית מטבעה, המדלגת על כל התהליכים הקודמים ועל כל הייסורים שאנו מתייסרים במשך חיינו, רק כדי להגיע אל הסוף הטוב</p>	<p>All is well that ends well</p>	<p>סוף טוב הכול טוב</p>	<p>83</p>
<p>כל ההתחלות קשות - נחמה - מה שנראה לנו קשה עכשיו, יוקל בהמשך, והכול יהיה יותר קל אחר כך.</p>	<p>Every beginning is hard</p>	<p>כל ההתחלות קשות</p>	<p>84</p>

<p>החפזון מהשטן - חפזון או מהירות גדולה מדי עלולים להביא לבזק.</p>	<p>Haste breeds waste; Haste makes waste</p>	<p>החפזון מהשטן</p>	<p>85</p>
<p>בא בקלות הולך בקלות - מדובר בכסף, אם כי אפשר להחיל את האמור על כל מה שמוענק לנו בהיים.</p>	<p>Easy come, easy go</p>	<p>בא בקלות הולך בקלות</p>	<p>86</p>
<p>נכנס מאוזן אחת ויוצא מהשניה - אדם שאינו קולט כלום מן הדברים שהוא שומע. או נחוש בדעתו ולכן לא מושפע מדברים הנאמרים לו. הדברים נשמעו אך לא השאירו כל רושם ולא נחרתו בזכרון.</p>	<p>In at one ear and out at the other</p>	<p>נכנס מאוזן אחת ויוצא מהשניה</p>	<p>87</p>
<p>אין בוכים על חלב שנשפך - לא כדאי להצטער על דבר שקרה ושאי אפשר לשנותו. לא כדאי להצטער על אובדן של דבר פעוט.</p>	<p>No use crying over spilt milk</p>	<p>אין בוכים על חלב שנשפך</p>	<p>88</p>
<p>הדשא של השכן ירוק יותר - הדברים של האחר תמיד נראים טובים יותר מאלו שלך. טבעו של האדם לקנא ולרצות במה ששייך לאחר, עקב תחושה כי "שלו טוב יותר".</p>	<p>The grass is always greener on the other side of the fence</p>	<p>הדשא של השכן ירוק יותר</p>	<p>89</p>
<p>הדם סמיך ממים - קשרי הדם של המשפחה הם מוצקים יותר מקשרים סתם. הצדקת הגנה על קרובים לנו, לא משנה מה הם עוללו</p>	<p>Blood is thicker than water</p>	<p>הדם סמיך ממים</p>	<p>90</p>

<p>יש גבול לכל תעלול - קלישה המופנית כלפי מי שהגזים בהתנהגותו החריגה, ומזהירה אותו על כך (או מהווה נימוק לעונש שניתן לו). ביטוי המשקף מורת רוח של אדם, אשר קצה נפשו בדבר מה</p>	<p>There is a limit to everything</p>	<p>יש גבול לכל תעלול</p>	<p>91</p>
<p>יותר טוב מאוחר מאף פעם לא - מוטב לעשות דבר מה באיחור מאשר לא לעשות בכלל. או המלצה על דחיית שאיפות, קבלת הדין עד שירווח.</p>	<p>Better late than never</p>	<p>יותר טוב מאוחר מאף פעם לא</p>	<p>92</p>
<p>כל הנחלים הולכים אל הים, והים אינו מלא - המשמעות בהקשר המקראי: בחיים, בזמן החולף, יש מחזוריות בלתי פוסקת. הכל חולף וגם מתחדש. במשפט זה מסכם קוהלת את חוסר הממשות או את חוסר התועלת שבחיים. פרוש נוסף: אדם שיש לו הרבה ולא מסתפק בכך, אלא מתאוה לעוד ועוד</p>	<p>All ditches drive to the sea</p>	<p>כל הנחלים הולכים אל הים - והים אינו מלא</p>	<p>93</p>
<p>הכסף יענה את הכל - הכסף הוא חזות הכל; הוא יכול לחפות גם על דברים לא ראויים. מי שיש לו כסף, קל לו להתגבר על כל מכשול בחיים. הכסף יענה על כל הצרכים</p>	<p>Money will do anything</p>	<p>הכסף יענה את הכל</p>	<p>94</p>
<p>בזעת אפיך תאכל לחם - על-מנת לפרנס את עצמו צריך האדם להתאמץ. לעתים משתמשים בפתגם לתיאור מטרות אחרות שאינן פרנסה. הַרְבֵּה זְעָה תִּמְחָה מֵעַל פְּנֵיךָ כִּדִּי לֶהֱתַקֵּים.</p>	<p>Where the work is being done, there the bread is eaten ; In the sweat of your brow you shall eat your bread</p>	<p>בזעת אפיך תאכל לחם</p>	<p>95</p>

<p>אם אין לחם תאכלו עוגות - ביטוי ציני של התנשאות על העניים</p>	<p>When the bread is finished, then pies are eaten</p>	<p>אם אין לחם תאכלו עוגות</p>	<p>96</p>
<p>אזנים לכותל - סודיות ומניעת פטפוט, אין לומר דברי סוד: לפי הביטוי, אפילו הקיר יכול לשמוע ולהעביר את הדברים.</p>	<p>Walls have ears ; Hedges have ears</p>	<p>אזנים לכותל</p>	<p>97</p>
<p>חיה ותן לחיות - תחיה את חייך שלך, ותן לאחרים לחיות את חייהם. להרחיק אנשים מפרטיותו של הזולת</p>	<p>Live and let live</p>	<p>חיה ותן לחיות</p>	<p>98</p>
<p>רחוק מן העין רחוק מן הלב - ביטוי הכופר באפשרות שהקשרים יימשכו גם אחרי שנתרחק מבחינה גיאוגרפית זה מזה</p>	<p>Out of sight, out of mind</p>	<p>רחוק מן העין רחוק מן הלב</p>	<p>99</p>
<p>יקב הדין את ההר - דין הצדק יעשה, יתבצע למרות הכול. רדיפת צדק קפדנית בלי נכונות לסטיה מהחוק: ללא חמלה וללא משוא פנים.</p>	<p>Justice is what wins ; Let the law cut through the mountain ; Let justice be done though the heavens fall</p>	<p>יקב הדין את ההר</p>	<p>100</p>